

сприяють формуванню майбутнього лікаря як кваліфікованого спеціаліста.

Отже, лише поєднання сучасних технологій навчання з традиційними методами дозволяє вдосконалити підготовку фахівців відповідно до практичної спрямованості кваліфікаційних вимог і вимог ринку праці та світового досвіду.

Список використаної літератури

1. Богатирьова Р.В. Основні завдання вищої медичної освіти у системі реформування системи охорони здоров'я України / Р.В. Богатирьова // Медична освіта. – 2013. – № 2. – С. 5-8.
2. Кульчицький В.Й. Формування професіогенезу особистості студентів медичних вузів України / В.Й. Кульчицький // Медична освіта. – 2012. – № 1. – С. 36-39.
3. Пішак В.П. З досвіду застосування кейс-методу та практичної презентації при читанні лекційного матеріалу / В.П. Пішак, О.І. Захарчук, М.І. Кривчанська // Медична освіта. – 2013. – № 1. – С. 16-21.
4. Удосконалення засвоєння практичних навичок і методик студентами, лікарями-інтернами – важлива складова первинної ланки медичної допомоги населенню / О.П. Волосовець, Ю.С. Пятницький, І.С. Вітенко // Медична освіта. – 2012. – № 3. – С. 5-7.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Тарасенко К.В.

Українська медична стоматологічна академія

Дистанційне навчання дозволяє ефективно вирішувати актуальні освітні завдання: навчання студентів і післядипломна освіта лікарів із використанням різноманітних інформаційних технологій, які дозволяють підготувати висококваліфікованого лікаря.

Ключові слова: дистанційне навчання, медична освіта, інформаційні технології, викладач, студент.

Distance learning allows you to effectively solve current educational problems such as student training and postgraduate education of doctors using a variety of information technologies that allow you to prepare highly qualified doctor.

Key words: distance learning, medical education, information technologies, teacher, student.

Дистанційне навчання в Україні в умовах карантину є частиною системи освіти України – загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, а також самоосвіти. Дистанційне навчання трактують як індивідуалізований процес передання й засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання в спеціалізованому середовищі, створеному на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [5]. Дистанційне навчання – взаємодія викладача і студентів між собою на відстані, яка має всі властиві навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання) і реалізується специфічними засобами інтернет-технологій або іншими засобами, що передбачають інтерактивність [4; 7].

Під час навчання в медичному ЗВО майбутні лікарі мають здобути всебічні знання й практичні навички. Це досягається за рахунок постійної копіткої праці. В умовах карантину, спричиненого коронавірусною інфекцією, виникає необхідність змін у системі медичної освіти. Для вирішення цього питання з березня 2020 року в Україні запроваджено освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання. Але чи можливе дистанційне навчання в медицині і яким чином у нових умовах студент-медик може опанувати практичні навички?

Неможливо уявити підготовку майбутнього лікаря без навчання в секційному залі, без вивчення макропрепаратів і мікропрепаратів, без спостереження за ходом операції, без постійного спілкування з різнопрофільними хворими [2]. Але пандемія CoViD-19 внесла корективи в навчальні процеси медичних вишів.

Навчання лікаря практичних навичок вимагає традиційного очного контакту з викладачами, але вся теоретична підготовка і вправи в прийнятті рішень можуть відбуватися в дистанційній формі. Дистанційне освіта не підмінюється синонімом «заочна». Вона відрізняється від заочного навчання зручнішою системою доставки інформації й використанням нових технологій у процесі навчання, що дозволяє розширити географію учасників курсу і тематичний діапазон курсів, що викладаються, не знижуючи їхню якість. Дистанційна освіта дозволяє скоротити час навчання завдяки швидкості комунікації викладача і студента, а також завдяки можливості використання майже всіх форм навчання (у тому числі самостійної роботи в електронній бібліотеці) через комп'ютер [3].

Переваги дистанційних технологій навчання: робить гарантовану якість навчання доступною для усіх; можливість навчання за місцем проживання; економія часу й фінансових витрат; використання сучасних інформаційних систем: навчальні соціальні мережі, e-mail, електронні бібліотеки, комп'ютерні конференції, віртуальні конференції, майстер-класи, оцінка знань онлайн, тестування; безпосередній контакт із відомими вітчизняними й зарубіжними фахівцями: телемедицина, відеоконференції, телефонні консультації, онлайн-навчання; архівація знань [1].

Також дистанційне навчання є ідеальною й найбільш оптимальною формою післядипломного навчання й підвищення кваліфікації лікарів, оскільки допомагає вирішити низку питань, що виникають у дипломованого фахівця.

Проте є певні труднощі, які необхідно враховувати при введенні дистанційного навчання. По-перше, дистанційне навчання вимагає значних кваліфікованих витрат часу для розробки й виробництва програм, що гарантують високу якість навчання, і, по-друге, забезпечення контролю клінічного досвіду. За дистанційного навчання важко забезпечити розвиток клінічних умінь без інтегрованого навчання "викладач-студент".

Основні завдання сучасного етапу розвитку системи дистанційної освіти такі:

- усвідомлення керівниками освіти, органами управління, професорсько-викладацьким складом і широкою педагогічною спільнотою доцільності, необхідності й можливості впровадження дистанційного навчання у вітчизняну освіту;

- створення національних, галузевих, регіональних місцевих підсистем дистанційної освіти і відповідних телекомунікаційних мереж із виходом у мережу Інтернет;
- розробка навчально-методичних комплексів дистанційного навчання та їх сертифікація;
- створення локальних телекомунікаційних мереж із виходом у Інтернет навчальних закладів і формування їхніх Web-сайтів дистанційного навчання;
- підготовка кадрів для дистанційного навчання [6].

Одне з головних завдань освіти в умовах розвитку інформаційного суспільства – навчити здобувачів освіти використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба в прискоренні підготовки викладачів і фахівців у сфері інформаційних і комунікаційних технологій, в оснащенні закладів освіти сучасною комп'ютерною технікою, педагогічними програмними засобами, електронними підручниками тощо. Від вирішення цього завдання визначальною мірою буде залежати розвиток країни.

Отже, за наявності мінімальних людських і технічних ресурсів виникає можливість організації дистанційного навчання паралельно з традиційними методами навчання. Система дистанційного навчання й підвищення кваліфікації медичних фахівців має складатися з таких елементів: проведення дистанційних лекцій і семінарів із поглибленим вивченням раніше прочитаного лекційного матеріалу; практичні заняття з тих чи інших методів діагностики, лікування й хірургічних операцій, а також індивідуальні телемедичні консультації. Проте нині гострим залишається питання про дефіцит педагогів, які могли б розробляти й упровадити дистанційні курси. Звісно, для цього потрібна спеціальна підготовка не лише з технічних питань, а і з методичних, зокрема розробник курсу має правильно визначити послідовність і співвідношення дистанційної частини навчання і традиційної. Колективи медичних вишів уживають заходи для того, щоб здолати ці труднощі [4].

Усе вищевикладене дозволяє зробити висновок, що дистанційне навчання в медицині можливе й дозволяє ефективно вирішувати актуальні освітні завдання навчання студентів і післядипломної освіти. Особливостями сучасного дистанційного навчання є постійне використання різноманітних інформаційних технологій, які дозволяють полегшити труднощі в підготовці висококваліфікованого лікаря.

Список використаної літератури

1. Агранович Н.В. Дистанционное обучение как современная форма обучения медицинских кадров / Н. В. Агранович, А. Б. Ходжаян, А. Я. Сохач, Е.В. Щетинин // Медицинский вестник Северного Кавказа. – 2012. – № 2. – С. 90-92.
2. Агранович Н.В. Возможности и эффективность дистанционного обучения в медицине / Н.В. Агранович, А.Б. Ходжаян // Фундаментальные исследования. – 2012. – № 3-3. – С. 545-547; URL: <http://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=29752>
3. Васильков В.Г. Возможности использования телекоммуникационных технологий в медицине критических состояний / В.Г. Васильков, В.С. Щукин // Вестник интенсивной терапии. – 1998. – № 2. – С. 13–17.
4. Марухно В.М. Дистанционное образование в медицине / В.М. Марухно // Международный журнал экспериментального образования. – 2012. – № 4-2. – С. 154-156; URL: <http://www.expeducation.ru/ru/article/view?id=4005>
5. Наказ МОН від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» // Офіційний вісник України. – 2013. – № 36. – С. 202.
6. Розвиток та перспективи формування системи дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – <http://www.osvita.org.ua/distance/ukraine/rozvitok/>.
7. Холопов М.В. Дистанционное обучение в медицине. <http://www.mma.ru/article/id299005/> from1 [Електронний ресурс].

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Гринь В.Г., Костиленко Ю.П., Степанчук А.П.

Українська медична стоматологічна академія

Сучасні вимоги вищої медичної освіти передбачають насамперед компетентнісний підхід до викладання базових дисциплін, зокрема анатомії людини. Формування професійних і особистих навичок дозволяє майбутньому фахівцю виконувати професійні завдання різних рівнів складності.

Ключові слова: компетентнісний підхід, анатомія людини, медична освіта.

Modern requirements of higher medical education provide, first of all, a competence-based approach to the teaching of basic disciplines, namely - human anatomy. The formation of professional and personal skills allows the future specialist to perform professional tasks of varying difficulty.

Key words: competence approach, human anatomy, medical education.

Реформування вищої медичної освіти передбачає компетентнісний підхід, який сприяє формуванню професійних і особистих навичок, що дозволяє майбутньому фахівцю виконувати професійні завдання різних рівнів складності [2; 5]. За цих умов необхідне постійне вдосконалення медичної освіти з метою підготовки конкурентоспроможних, висококваліфікованих фахівців. Але це було б неможливо без глибокого вивчення базових медичних дисциплін, серед яких провідне місце займає анатомія людини [6].

Сучасні вимоги вищої медичної освіти передбачають, що студент має бути не тільки об'єктом навчання, який пасивно сприймає інформацію викладача, а й активним його суб'єктом – самостійно засвоїти знання, мати сильну мотивацію до саморозвитку й успішно розв'язувати клінічні ситуаційні задачі. Але вчорашнім школярам важко адаптуватися до вимог вищої школи, великих обсягів теоретичного й практичного матеріалу, необхідності постійного саморозвитку [1; 6].

Для успішного перебігу адаптації студента вищої медичної школи, який засвоює основи морфологічних знань,